

Пучков О. О., к.ф.н., професор,
Національний технічний університет України
«КПІ імені І. Сікорського», м. Київ, Україна

Уваркіна О. В., д.ф.н., професор,
Національна медична академія післядипломної
освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ

У перші десятиріччя ХХІ століття у сучасному суспільстві відбуваються еволюційні зміни, які пов'язані із набуттям людством нової якості, притаманної інноваційної стадії розвитку. Серед них найважливіше місце займають проблеми інформаційної безпеки людини та суспільства в умовах глобалізації.

В умовах тотальної інформатизації сучасного суспільства значення комунікативних аспектів української національної безпеки стає пріоритетним науковим напрямом дослідників цієї галузі, а також супроводжується стрімкими змінами в професійній діяльності всіх фахівців, які оперують інформацією як домінуючим об'єктом діяльності. Безперечно, що глобальна інформатизація веде до непередбачуваних наслідків. Вже сьогодні ми бачимо, що інформаційно-психологічний вплив відіграє роль своєрідного інструментарію або так званої нелетальної зброї, за допомогою якої здійснюється агресивне втручання у соціальні, політичні, економічні, воєнні та інші сфери суспільного життя інших держав, з метою скерувати розвиток тієї чи іншої держави.

Тотальна інформатизація життя людей призвела до перетворення інформації в чинник, який присутній у кожній із сфер життєдіяльності суспільства. Таке положення дозволяє «розглядати інформаційну безпеку, як одну з провідних» [1, с. 227] і вважати, що інформаційна безпека є як самостійною складовою національної безпеки, так і складовою частиною кожної з її складових. Феномен інформації та інформаційної безпеки як соціального явища в сучасному світі є предметом досліджень В. Богуша, Б. Баді, О. Барінова, С. Брауна, В. Варюхіна, Р. Гакета, В. Губаєва, Ю. Даника, М. Дзюби, К. Дойча, С. Жука, І. Замаруєвої, Д. Істона, С. Кара-Мурзи, Б. Кормича, Т. Кларка, К. Кроса, О. Митрафанова, Б. Новікова, П. Нориса, М. Ожевана, В. Остроухова, Г. Почепцова, В. Петухова, І. Руснака, О. Рось, О. Сосніна, В. Храмова, С. Хофмана, В. Толубка, В. Трушкова, В. Фоміна, Л. Шелепина, О. Юдіна та інших зарубіжних і вітчизняних вчених. У їхніх працях ґрунтовно аналізуються питання змісту понять «інформація», «інформаційної безпеки» та «безпеки інформації», визначаються напрямки забезпечення

інформаційної безпеки та її місце в національній безпеці України. Дослідники проблем інформаційної безпеки Ю. Даник, В. Косевцов, В. Телелим вважають, що «...інформаційна безпека – це захищеність інформаційного середовища людини, суспільства та держави від навмисних і ненавмисних загроз і впливів» [2, с. 149]. Інші дослідники (О. Юдін, В. Богуш та інші) характеризують інформаційну безпеку як стан інформаційної озброєності особистості, суспільства, держави, тобто озброєності їх знаннями, при якому досягається захищеність і реалізація їх життєво важливих інтересів і гармонійний розвиток незалежно від наявності внутрішніх і зовнішніх загроз [3, с. 56-57]. З позиції безпекового виміру інформатизації для нас більш вдалим є перший варіант визначення.

Слушною, є думка О. Сосніна про те, що «основні загрози інформаційній сфері утворюються за умов: загрози від впливу недоброякісної інформації (недостовірної, хибної, дезінформації) на життєво важливі інтереси особистості, суспільства, держави; загрози життєво важливим інтересам особистості, суспільства, держави у зв'язку з неправомочним доступом до інформаційних ресурсів, систем їхнього формування та використання» [4, с. 399-400]. Але у сучасному суспільстві вже виникли нові виклики і загрози національної безпеки, які пов'язані з новими інформаційними технологіями та зміною геополітичних стратегій провідних країн світу.

Унікальною особливістю інформаційних загроз є те, що вони, з одного боку, являють собою самостійний клас загроз, а з іншого – є реалізаційною основою інших видів загроз на інформаційному рівні, а часто і їх першопричиною. Джерела інформаційних небезпек можуть бути природними (об'єктивними) і навмисними. Перші виникають у результаті непередбачених помилок і несправностей, випадкових чинників, стихійних лих тощо. А джерелами інформаційних навмисних загроз, завжди стають конфліктні ситуації, викликані суперечностями, обумовленими розбіжністю відповідних інтересів (системи цінностей, цілей) суб'єктів або наявністю в однієї зі сторін стосовно іншої домагань, претензій або інших спонукань до конфлікту.

Таким чином, можна зробити висновок, що у змістовному значенні під інформаційною безпекою розуміється: по-перше, здатність держави, суспільства, соціальної групи забезпечити з визначеною імовірністю достатні і захищені інформаційні ресурси, надійність функціонування інформаційно-комунікативних систем в інтересах сталого розвитку суспільства; по-друге, протистояти інформаційним небезпекам і погрозам, негативним інформаційним впливам на суспільну й індивідуальну свідомість, психіку людей, а також на інформаційні структури; по-третє, виробляти особистісні і групові навички та уміння безпечного поводження; по-четверте, підтримувати постійну готовність до адекватних дій в інформаційному протистоянні.

Література

1. Актуальні проблеми національної безпеки суспільства: монографія / [за заг. ред. В. О. Ананьїна]. – К.: НВФ «Славутич-Дельфін», 2008. – 251 с.
2. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави / [В. Г. Радецький, В. М. Воробйов, В.О. Косевцов, та ін.] – К.: НУОУ, 2009. – 596 с.
3. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави / О. К. Юдін, В. М. Богуш. – Харків: Консум, 2005. – 576 с.
4. Соснін О. В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: монографія / О. В. Соснін. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2003. – 572 с.

УДК 342.924 (043.2)

Розум І. О., к.ю.н.,
Кушнір М. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ У СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ФОРМ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ І ЗМІСТУ

В українському законодавстві відсутнє законодавче визначення категорії «адміністративний акт», належним чином не регламентовано уніфіковані та систематизовані процедури прийняття таких актів, вимоги до форми, змісту, порядку набрання ними чинності тощо. Як прямо слідує з вимог статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Акти, які приймаються або виконуються відповідними уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації, прямо впливають на права та обов'язки інших суб'єктів шляхом спричинення виникнення, зміни або припинення прав/обов'язків як для одних, так і для інших. Таким чином, акти, як безпосередні інструменти реалізації конкретних за своїм змістом управлінських завдань і функцій у цілому, мають бути чітко нормативно регламентованими.

Слід цілком аргументовано констатувати, що на сьогодні у доктрині адміністративного права відсутній загальний підхід до розуміння поняття «адміністративний акт». Варто звернути увагу на ту обставину, що до адміністративних актів пропонується відносити ті, через які здійснюється реалізація управлінської діяльності. Натомість для доктрини європейських країн притаманним є дещо інший підхід, за якого, здійснюється поєднання двох характерних ознак: по-перше, суб'єктом видання адміністративних актів завжди є суб'єкт публічної адміністрації, по-друге, спрямованість